

Broj: 2/1-02-312/26-4259/1

Datum: 7.7.2026. godine

P R E P O R U K E

o utvrđivanju minimalnih uslova za zaštitu svinja u pogledu mjera za smanjenje potrebe skraćivanja repova

Zakonom o zaštiti dobrobiti životinja ("Sl list CG" br. 14/08 i 47/15) uređuju se prava, obaveze i odgovornosti pravnih i fizičkih lica za zaštitu dobrobiti životinja koje se uzgajaju ili drže za proizvodnju od nepotrebnog bola, patnje ili povreda, zaštite pri usmrćivanju, klanju i prevozu, pri obavljanju zahvata na životinjama i vršenju eksperimenata, kao i druga pitanja od značaja za dobrobit životinja.

Na osnovu člana 12 stav 4 Zakona o zaštiti dobrobiti životinja ("Službeni list CG", br. 14/08 i 47/15) proistekao je Pravilnik o bližim uslovima za objekte za držanje i uzgoj svinja ("Sl. list CG", br. 49/2026) u kojem su prenešene odredbe Direktive br. 2008/120/EZ o utvrđivanju minimalnih standarda za zaštitu svinja.

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj svinja za priplod i tov, kao i način njihovog držanja.

U nastavku

Preporuke Evropske Komisije od 8. marta 2016 o utvrđivanju minimalnih uslova za zaštitu svinja u pogledu mjera za smanjenje potrebe skraćivanja repova (primjena Direktive Vijeća 2008/120/EZ)

EVROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Evropske unije, a posebno njegov član 292.,
budući da:

- (1) Direktivom Vijeća 2008/120/EZ od država članica zahtijeva se da obezbijede da se skraćivanje repova ne sprovodi rutinski, nego samo kad postoje dokazi da je došlo do ranjavanja sisa krmača ili ušiju ili repova drugih svinja.
- (2) Postupak skraćivanja repova svinja sprovodi se kako bi se spriječilo griženje repova, neuobičajeno ponašanje koje uzrokuje više faktora. Taj postupak vjerovatno izaziva bol kod svinja te stoga šteti njihovoj dobrobiti.
- (3) Direktivom 2008/120/EZ predviđa se da se prije sprovođenja skraćivanja repova moraju preduzeti druge mjere kako bi se spriječilo griženje repova ili druge loše navike, pri čemu treba voditi računa o načinu smještaja i gustini naseljenosti. U tu svrhu se moraju mijenjati neprikladni uslovi smještaja ili sistemi držanja.

- (4) Direktivom 2008/120/EZ takođe se zahtijeva od država članica da svinjama obezbijede stalan pristup dovoljnoj količini materijala kojim im se omogućava prikladno istraživanje i manipulacija, poput slame, sijena, drva, piljevine, komposta od gljiva, treseta ili njihove mješavine („obogaćeni materijali”), a kojima se ne dovodi u pitanje zdravlje tih životinja.
- (5) Evropska agencija za bezbjednost hrane pripremila je naučna mišljenja o rizicima povezanim sa grižom repova kod svinja i mogućim načinima smanjenja potrebe skraćivanja repova kao i naučno mišljenje o multifaktorskom pristupu upotrebi mjera koje su povezane sa životinjama i onih koje to nisu za procjenu dobrobiti svinja. Rezultate tih naučnih mišljenja trebalo bi uzeti u obzir za najbolje prakse iz ove Preporuke.
- (6) Sistemi držanja životinja razlikuju se u državama članicama. Stoga je potrebno na nivou Unije preporučiti najbolje prakse usmjerene na smanjenje potrebe skraćivanja repova kao i optimalna rješenja za obezbjeđivanje obogaćenih materijala.
- (7) Ove Preporuke bi trebalo primjenjivati u skladu sa odredbama Direktive 2008/120/EZ i drugim relevantnim zakonodavstvom Unije primjenjivim na dobrobit svinja,
- DONIJELA JE OVU PREPORUKU:**

1. Kod primjene opštih zahtjeva za sprječavanje griže repova, a time i smanjenje rutinskog skraćivanja repova kako je propisano u Prilogu I Direktive 2008/120/EZ, države članice trebale bi uzeti u obzir smjernice o najboljim praksama koje su bazirane na naučnim saznanjima iz stava 2. do 7.

2 Države članice bi trebale da:

- (a) obezbijede da poljoprivrednici sprovedu procjenu rizika pojave griže repova na osnovu pokazatelja koji su povezani sa životinjama i onih koji to nisu („procjena rizika”); i
- (b) utvrde kriterijume usklađenosti sa zahtjevima utvrđenima zakonodavstvom i objave ih internet stranici.

3. Pri procjeni rizika trebalo bi provjeriti sljedeće parametre:

- (a) dostupnost obogaćenih materijala;
- (b) higijena;
- (c) temperaturni uslovi i kvalitet vazduha;
- (d) zdravstveni status;
- (e) nadmetanje za hranu i prostor;
- (f) ishranu.

Na osnovu rezultata procjene rizika trebalo bi razmotriti odgovarajuće promjene u upravljanju na gazdinstvima, kao što su prisustvo odgovarajućim obogaćenim materijalima, adekvatni uslovi smještaja i obezbjeđivanje dobrog zdravstvenog statusa i/ili pružanje uravnotežene ishrane svinja.

4. Uz pomoć obogaćenih materijala svinjama bi trebalo omogućiti ispunjavanje osnovnih potreba bez ugrožavanja njihovog zdravlja.

Stoga obogaćeni materijali bi trebali biti bezbjedni i imati sljedeće karakteristike:

- (a) da budu jestivi, da ih svinja može pojesti ili namirisati, i po mogućnosti imati neke hranidbene vrijednosti;
- (b) da se mogu žvakati, da ih svinja može zagristi;
- (c) da omogućavaju istraživanje, da ih svinja može istraživati;
- (d) da budu pokretni i omogućavaju preoblikovanje, da ih svinja može pomjerati i mijenjati im izgled ili strukturu.

5. Osim karakteristika navedenih u stavu 4. obogaćeni materijali bi trebalo da budu napravljeni da:

- (a) izazivaju stalni interes, odnosno trebali bi podsticati istraživačko ponašanje svinja kao i da ih treba redovno mijenjati i obnavljati;
- (b) budu dostupni, da ih svinje mogu dohvatiti njuškom;
- (c) budu na raspolaganju u dovoljnoj količini;
- (d) budu čisti i higijenski ispravni.

6. Kako bi se ispunile osnovne potrebe svinja, obogaćeni materijali trebao bi da imaju sve karakteristike navedene u stavovima 4. i 5.

U tu svrhu obogaćene materijale bi trebalo razvrstati u sljedeće kategorije:

- (a) **optimalni materijali**– materijali koji imaju sve karakteristike navedene u stavovima 4. i 5. koji se na taj način mogu samostalno upotrebljavati;
- (b) **neoptimalni materijali**– materijali koji imaju većinu karakteristika navedenih u stavovima 4. i 5. pa bi se stoga mogli upotrebljavati u kombinaciji s drugim materijalima;
- (c) **materijali od manje važnosti**– materijali koji služe za odvratanje pažnje svinja za koje se ne bi trebalo smatrati da ispunjavaju njihove osnovne potrebe pa bi zbog toga trebalo obezbijediti i optimalne ili neoptimalne materijale.

7. Kako bi provjerili da li je svinjama dostupna dovoljna količina odgovarajućih obogaćenih materijala, države članice trebale bi da obezbijede da poljoprivrednici poštuju najbolje prakse u pogledu odgovarajućih znakova za praćenje dobrobiti svinja o kojima se brinu.

Metoda procjene za provjeru dostupnosti obogaćenih materijala trebala bi uključivati preglede koji se baziraju na sledećim pokazateljima:

- (a) pokazateljima koji su povezani sa životinjama, poput prisutnosti grize repova, lezija kože i/ili neuobičajenog ponašanja svinja (npr. Nizak nivo interesovanja za dostupne obogaćene materijale, borba za upotrebu obogaćenih materijala, griza elemenata koji nisu obogaćeni materijali, rovanjenje po izmetu ili, kod krmača, povećana potreba pravljenja lažnih gnijezda);
- (b) pokazateljima koji nisu povezani sa životinjama, poput učestalosti obnavljanja, dostupnosti, količine i higijene obezbijeđenih obogaćenih materijala.

8. Komisija bi trebala da prati primjenu ove Preporuke i pruži detaljnije informacije o najboljim praksama iz stavova 2. do 7. u skladu sa najnovijim i najrelevantnijim naučnim saznanjima na javno dostupnim internet stranicama Komisije.

9. Države članice trebale bi, uz aktivno učešće poljoprivrednika, na odgovarajući način diseminirati podatke o najboljim praksama iz stavova 2. do 7.

U ovu preporuku prenešena je Preporuka Komisije (EU) 2016/336 od 8. marta 2016. godine o primjeni Direktive Vijeća 2008/120/EZ o utvrđivanju minimalnih uslova za zaštitu svinja u pogledu mjera za smanjenje potrebe skraćivanja repova/*Commission recommendation (EU) 2016/336 of 8 March 2016 on the application of Council Directive 2008/120/EC laying down minimum standards for the protection of pigs as regards measures to reduce the need for tail-docking* i dat je kratak prikaz nacionalnog pravnog okvira u odnosu na zaštitu dobrobiti svinja.

Obradivači:

Vesna Radusinović

mr Ivan Ivanović

DIREKTOR

Vladimir Đaković

